

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
ANTONIO MICALLEF TRIGONA**

Seduta tas-17 ta' Marzu, 2005

Citazzjoni Numru. 123/1999/1

Citazzjoni numru 123/99

Maria u Carmela ahwa Curmi

vs

Marceline Farrugia

Il-Qorti,

Rat ic-citazzjoni fejn l-atturi ppremettew:

Illi fil-gurnata tal-10 ta' Dicembru 1998 ghall-habta tat-7.45 ta' filghodu waqt li l-konvenuta kienet qed issuq il-karozza taghha tal-marka Suzuki Swift bin-numru ta' registrazzjoni BBG 401 fi Triq li taghti mix-Xewkija ghas-Sannat,

Kopja Informali ta' Sentenza

maghrufa komunement bhala 'Tal-Kejzelli', investiet lil Emmanuela Curmi;

Illi per konsegwenza ta' dan l-incident il-konvenuta kkagunat feriti fuq il-persuna ta' l-istess Emmanuela Curmi illi eventwalment wasslu ghall-mewt taghha illi sehhet fl-14 tal-istess xahar;

Illi effettivament ghall-incident fuq imsemmi tahti unikament u esklussivament il-konvenuta minhabba sewqan eccessiv u imprudenti da parti taghha minhabba illi hija naqset illi zzomm 'a proper look out' u minhabba illi hija naqset li tosserva r-regolamenti tat-traffiku;

Illi Emmanuela Curmi kienet tigi oht l-atturi u di piu' innominathom eredi universali taghha skond it-testment taghha fl-atti tan-Nutar Emanuel George Cefai tal-4 ta' Lulju 1985;

Illi l-atturi soffrew danni per konsegwenza ta' l-imsemmi incident konsistenti f'danni emergenti kif ukoll dawk lucri cessanti; u dan sia minhabba l-fatt illi huma nies illitterati u kienu jiddipendu minn ohtom u issa wara mewtha qeghdin isibuha difficili jsibu minn jikkurahom u jiehu hsiebhom bl-istess mod, sia ghaliex hija kienet tghinhom finanzjarjament mill-paga u l-pensjoni taghha, kif ukoll danni ohra kif jirrizultaw dettaljatament waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

Illi l-atturi jridu illi jigu kkumpensati ta' dawn id-danni;

Talbu ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex:

1. tiddikjara lill-konvenuta unikament responsabbli ghall-imsemmi incident stradali illi gara fit-triq li taghti mix-Xewkija ghal Sannat, kommunement maghrufa 'Tal-Kejzelli', Ghawdex, fl-10 ta' Dicembru 1998 meta l-vettura tal-marka Suzuki Swift bin-numru ta' registrazzjoni BBG 401 misjuqa minn Marcelline Farrugia u assigurata maghkom (sic) investiet il-persuna ta' Emanuela Curmi u finalment ikkagunat il-mewt taghha;

Kopja Informali ta' Sentenza

2. tillikwida d-danni sofferti mill-atturi billi tiddikjara illi jikkonsistu f'dawk id-danni emergenti u lucri cessanti illi jirrizultaw waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

3. tikkundannha thallas dawn id-danni hekk likwidati.

Bl-ispejjez inkluzi dawk tal-ittra ufficjali ta' April 1999, kif ukoll dik prezentata kontestwalment kontra l-kumpanija assikuratrici u bl-ingunzjoni ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tal-attrici u l-lista tax-xhieda taghha;

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenuta illum mart Peter Paul Micallef li eccepjet:

1. illi l-ewwel talba ghandha tigi michuda ghax ghall-incident de quo ma kinitx tahti l-eccepjenti;

2. illi jsegwi, riferibilment ghat-tieni talba, li m'hemmx danni x'jigu likwidati fil-konfront tal-eccepjenti;

3. illi jizdied isegwi, riferibilment ghat-tielet talba, li m'hemm l-ebda quantum ta' danni li l-konvenuta ghandha tigi kundannata thallas lill-atturi.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata taghha wkoll l-lista tax-xhieda taghha;

Semghet ix-xhieda;

Rat l-atti u d-dokumenti kollha;

Ikkunsidrat:

Hu fatt mhux kontestat illi fl-10 ta' Dicembru 1998 ghas-7.45 ta' filghodu l-konvenuta kienet qeghdha issuq l-vettura taghha numru ta' registrazzjoni BBG 401 fit-triq li minn Sannat tiehu ghax-Xewkija, daqs kemm mhux kontestat li fil-hin imsemmi l-vittma Emanuela Cini harget ghall-mixja tas-soltu u spiccat ma' l-art issofri minn

feriti gravi konsegwenza ta' liema ttiehdet l-Isptar Generali t'Ghawdex u mietet erbat ijiem wara. Mill-ezami nekroskopiku, awtorizzat u maghmul fuq il-persuna taghha, fil-kors tal-inkjesta li nfethet dwar il-kaz, gie stabbilit li l-kawza tal-mewt kienet 'a head injury caused by blunt force trauma' bl-aggunta li 'the pattern of the injuries is consistent with a pedestrian involved in a road traffic accident'. Il-konvenuta qeghdha tigi azzjonata li kienet responsabbli ghal dan l-incident li safa' fil-mewt tal-imsemmija Cini u mitluba thallas d-danni likwidati lill-werrieta. L-azzjoni hi a bazi tal-Artikolu 1046 tal-Kodici Civili li jiddisponi li "jekk minhabba l-eghmil li jaghti lok ghad-danni xi hadd imut, il-qorti tista', flimkien mat-telf u spejjez attwali ikkagunati, taghti lill-werrieta tal-mejjet id-danni, bhal fil-kapacita' totali ghal dejjem, skond id-disposizzjonijiet ta' l-ahhar artikolu qabel dan", jigifieri, fit-telf tad-danni emergenti u lukri cessanti mehud in konsiderazzjoni c-cirkostanzi tal-kaz u b'mod partikolari, ix-xorta u grad ta' inkapacita' ikkagunata, u l-kundizzjoni tal-parti li tbatu l-hsara.

Huwa fatt ippruvat mill-uniku u l-ahhar testament tal-vittma li l-werrieta taghha huma l-atturi li kwindi fuqhom jaqa' l-oneru li jippruvaw r-responsabilita' tal-konvenuta ghall-incident. Din il-prova f'kawza ta' indole civili hija differenti minn dik li jehtieg issir f'kawza kriminali u d-differenza hija wahda netta ghaliex waqt li f'azzjoni kriminali l-prosekuzzjoni ghandha tipprova 'minghajr ebda dubbju dettat mir-raguni', f'dik civili hu bizzzejjed li titnissel certezza morali fil-gudikant bbazata fuq fatti pruvati bi provi espressi u fuq inferenzi li naturalment u probabbilment jemergu minn dawn il-fatti. Issa, fil-verita', l-konvenuta mhix qeghdha tichad li nvestit lill-imsemmija Cini ghalkemm lanqas tiddikjarah espressament. Fid-dikjarazzjoni guramentata taghha annessa man-nota tal-eccezzjonijiet taghha, tghid, hi u tispiega d-dinamika tal-incident: "li kienet wara 'minibus' u giet ha taqla' lil din ... appena harget naqra rat li ma kienx hemm spazju u komplet zammet lura bla ma bidet is-sorpas; avanzat ftit iehor u giet tisbita mal-bieba tan-naha tad-driver u kienet pronta waqfet; harget mill-car u rat mara mal-art". Fil-kors tal-proceduri, fl-liema l-konvenuta iddikjarat li ma

kinitx ser tixhed, irrizulta li l-manuvra ta' sorpass tentata minnha kienet minn fuq in-naha ta' gewwa u l-vittma spiccat mal-gejb tat-triq. Irrizulta wkoll li l-istess konvenuta marret tirraporta l-incident hija stess aktar tard matul il-gurnata u dan presumibilmment u probabilment meta kienet irpiljat mill-istat ta' ansja u konfuzjoni li hakmuha. Hawnhekk l-konvenuta irrilaxxjat stqarrija (esebita folio 62 tal-process) fejn kienet aktar espansiva dwar kif sehh l-incident. Qalet li pruvat taqla' lill-'minibus' "minn fuq gewwa" stante li l-'minibus' kien f'nofs it-triq, li fil-hin li pruvat taqla' rat li ma kienx hemm wisa' bizzzejjed u applikat il-brake "bil-mod"; hawnhekk semghat daqqa mal-karozza man-naha taghha u waqfet sabiex tara x'gara u sabet mara minduda fl-art "ma gemb it-triq". Zdiedet tghid li ratilha demm hierieg minn imnifsejha, kellha ghajnejha maghluqa, pero' kienet qeghdha tiehu in-nifs u qaghdet maghha tassistijha kif setghet sakemm giet l-ambulanza li ittrasportat lill-mara l-isptar.

Fid-dawl tal-fatti kif fuq esposti u xhiedha ohra prodotta l-Qorti m'ghandhiex dubbju li ghall-incident de quo tahti u trid tirispondi unikament l-konvenuta.

Ikkunsidrat:

Illi ghal dak li huma danni, kemm ghal dawk emergenti u kemm ghal dawk lukri cessanti, gja sar accenn ghal fatt li l-atturi huma intitolati li jigu rizarciti d-danni. Jigi f'dan il-kuntest puntwalizzat li d-danni huma dovuti rrispettivament minn jekk l-eredi sofrihomx materjalment jew direttament minhabba li kienu dipendenti ghall-ghejxien taghhom mid-decujus. Huma dovuti minhabba li l-mewt prematura, dovuta ghal fatt kolpus ta' terz, naqqas jew kellhu l-potenzjalita li naqqas il-patrimonju tad-decujus. Fil-kwalita' taghhom ta' eredi huma libsu iz-zarbut tad-decujus. L-istat ta' dipendenza mbaghad ghandu l-importanza tieghu fuq il-quantum tal-likwidazzjoni. Fil-kaz in dizamina l-atturi jirrivendikaw id-dipendenza fuq li huma illitterati u kienu jistrieu fuq id-decujus. Dan jista' ikollu valur ekonomiku ghalkemm il-Qorti mhux qeghdha b'daqshekk turriskontra xi dipendenza qawwija. Jibqa' pero' li l-mejta kellha pensjoni li fis-sena

Kopja Informali ta' Sentenza

meta gara l-incident, cjoe is-sena 1998, kienet tilhaq Lm2000. Huwa wkoll inkontestat li qeghdin hawn nitkelmu dwar nies, l-werrieta, li huma ta' eta avanzata, kif kienet ukoll id-decujus, bi bzonnijiet certament mhux sofistikati. Ghalhekk, anka minn din il-perspettiva l-mejta kienet tirrisparmja xi haga anka mill-pensjoni taghha. Sfortunatament fil-process m'hemm xejn li jista' jivvalorizza dina t-tesi b'tali mod li jaghti aktar konsistenza ghad-danni reklamati. Konsiderat pero' il-fatt li l-atturi ghandhom dritt ghal lukri cessanti u mehud in konsiderazzjoni l-introjtu tad-decujus derivanti esklussivament mill-pensjoni u wkoll l-eta' taghha, li kienet ta' 58 sena, wkoll dak li kienet tonfoq ghall-konsum personali taghha u li l-pagament ser jigi inkassat f'somma wahda, il-Qorti, billi mhix tal-fehma li tista' tadotta l-metodu li soltu jintuza u stabbilit f'Butler v Heard qeghdha invece tadotta l-arbitrju diskrezzjonali taghha u tillikwida s-somma ta' elfejn u hames mitt lira Maltin (Lm2500) oltre d-danni emergenti li jirrizultaw fis-somma ta' sitt mija u sebgha u hamsin lira Maltin (Lm657); b'kollox f'total arrododat ta' tlett elef u mitejn lira Maltin (Lm3200).

Tiddeciedi ghalhekk li fil-waqt li tilqa' t-talbiet tal-atturi billi tiddikjara l-konvenuta unikament u interament responsabbli li kkawzat il-mewt ta' Emanuela Cini, l-awtrici tal-atturi, tillikwida favur taghhom in linja ta' danni l-ammont ta' tlett elef u mitejn lira Maltin (Lm3200) u tikkundanna lill-konvenuta thallas l-ammont hekk likwidat lill-atturi.

L-ispejjez tal-kawza jibqghu a karigu tal-istess konvenuta.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----